

Adolfas Šapoka

SENASIS VILNIUS

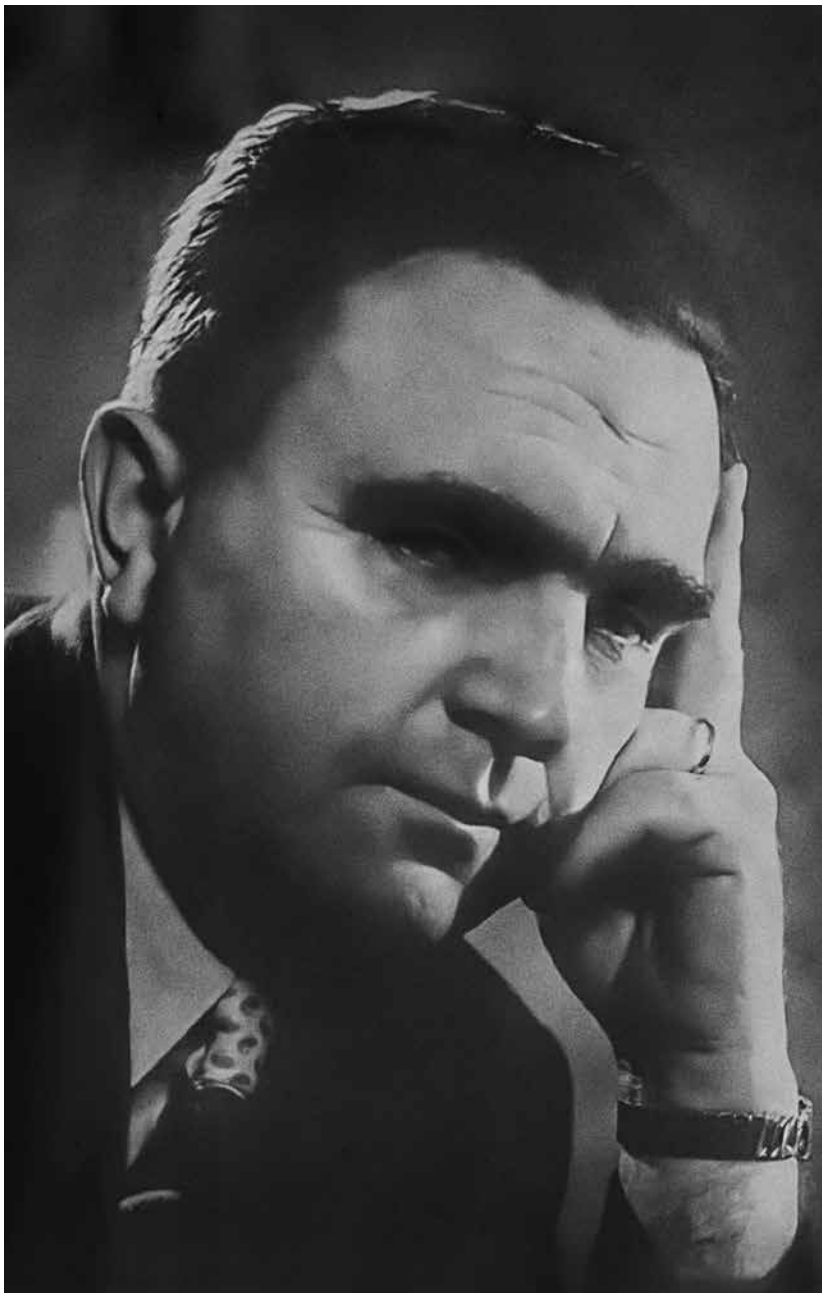

óbuolys

Adolfas Šapoka

SENASIS VILNIUS

Dr. Adolfas Šapoka (1906–1961)

AUTORIAUS ŽODIS

SAVO amžinosios sostinės istorijos, deja, dar neturime. Daugiau kaip prieš 100 metų Balinskis ir Kraszewskis paskelbė savąsias Vilniaus miesto istorijas. Nuo to meto niekas dar nesiryžo patyrinėti Vilniaus miesto visos apimties, nors daug kas yra aiškinęsis atskirus bruožus.

Vilnius nesusilaukė net specialaus šaltinių leidinio. Iki šiol tėra pasirodę tik du dokumentų rinkiniai, liečią Vilniaus miesto istoriją. Tai burmistro P. Dubinskio 1788 m. parengtas privilegijų bei kitų teisinio pobūdžio dokumentų rinkinys ir Vilniaus archeografinės komisijos dokumentų rinkinys (XX t.), kuriame sudėti Vilniaus miesto praeitį liečią dokumentai. Vos tepradėtas sustojo vadinas Katedros kodeksas ir kažkur karo metu dingo jau bebaigiamas spausdinti *Codex diplomaticus Vilnensis*. Didžiulis šio leidinio tomas (1939 m.) buvo beveik jau išspausdintas.

Pradėjęs rinkti medžiagą šiam darbui, buvau numatęs gana plačius rėmus. Pirmajame tome turėjo tilpti Vilniaus miesto istorijos bendra apžvalga, o kituose tomuose turėjo būti nušviesti ūkiniai, kultūriniai bei socialiniai santykiai ir atskirų institucijų bei pastatų istorija. Deja, daugiau medžiagos suspėta surinkti tik pirmajam tomui. Kadangi svetur gyvenant tą medžiagą papildyti neįmanoma, tai autorius ir ryžosi užbaigti tvarkyti nors tą pirmąją dalį, visa kita palikęs ateičiai.

Taigi čia tėra tik bendroji Vilniaus miesto istorijos apžvalga, sakytume, bendri rėmai. Buvo numatyta atskirai kalbėti apie atskirus miestiečių sluoksnius, apie pirklių bei amatininkų korporacijas, apie vienuolynus, bažnyčias, mokyklas, atskirus pastatus bei kitas įžymybes. Visa tai čia praleista arba vos teprisiminta.

Nebūdamas tikras, ar beteks kada prie šio darbo grįžti, autorius šios dalies nepavadino pirmuoju tomu, bet pasirinko jai visiškai atskirą pavadinimą, nors kai kurios spragos ir bus suprantamos, turint galvoje pirmąjį darbo planą bei pagal jį rinktą medžiagą.

Dr. A. Šapoka

TURINYS

AUTORIAUS ŽODIS	5
I. LIETUVOS SOSTINĖS KLAUSIMAS	9
LIETUVOS VALSTYBĖS BRANDUOLYS	11
MINDAUGO SOSTINĖS IEŠKOJIMAS	19
II. VILNIAUS MIESTO PRADŽIA	31
GELEŽINIO VILKO LEGENDA	33
ARCHEOLOGINIAI DUOMENYS	36
NERIES BRASTA	46
SENIAUSIOS ISTORINĖS ŽINIOS	55
III. MIESTAS IR PILIS	63
DIDŽIŲJŲ KUNIGAİKŠČIŲ SOSTINĖ	65
KOVOS SU KRYŽIUOČIAIS	72
VILNIAUS PILIS	82
PILIES APLINKA	97
IV. VILNIAUS MIESTO SANTVARKA	109
PRIVILEGIJOS	111
SAVIVALDA	151
JURISDIKCIJOS	161
V. VILNIAUS AUGIMAS	181
VYTAUTO DIDŽIOJO LAIKAI	183
NUO ŠVITRIGAILOS IKI KAZIMIERO	191

ALEKSANDRO REZIDENCIJA	201
ŽYGIMANTO SENOJO ĮMONĖS	210
ŽYGIMANTO AUGUSTO RENESANSAS	224
VI. VILNIAUS APSAUGA	239
MIESTĄ JUOSUSI SIENA	241
VARTAI IR BOKŠTAI	247
SIENOS IŠVAIZDA	261
SIENOS NUGRIOVIMAS	266
TILTAS PER NERĮ	272
APRŪPINIMAS VANDENIU	279
VII. VILNIAUS APRAŠYMAI	285
AMŽININKAI APIE SENĄJĮ VILNIŲ	287
BRAUNO ATLASO KRATINYS	291
RADVILOS ŽEMĖLAPIO ATKIRTIS	297
VIII. BAJORIJOS PRIESPAUDOJE	303
MIESTO TEISIŲ SIAURINIMAS	305
VALDOVŲ APLEISTAS MIESTAS	320
IX. VILNIAUS NELAIMĖS	337
DIDYSIS MIESTO GAISRAS	339
SIAUBINGA RUSŲ INVAZIJA	348
XVIII AMŽIAUS SMŪGIAI	355
APIE AUTORIŲ	371
BIBLIOGRAFIJA	413

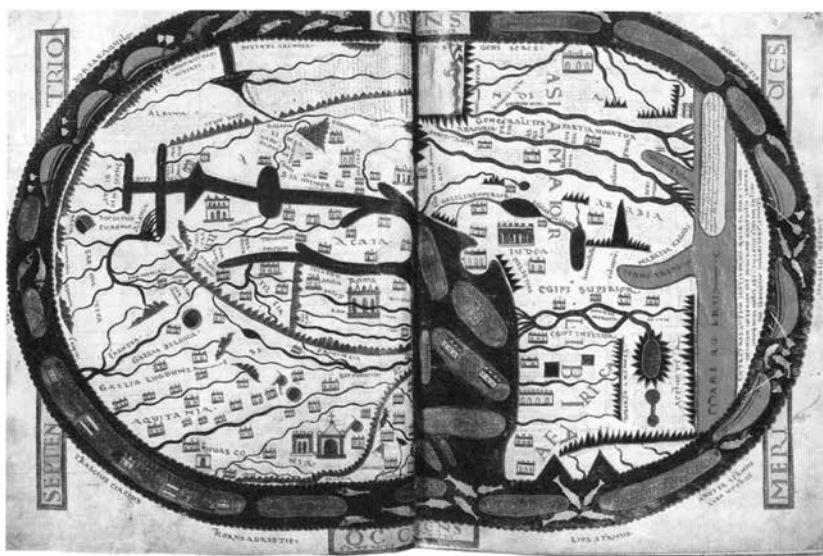
I

LIETUVOS SOSTINĖS
KLAUSIMAS

LIETUVOS VALSTYBĖS BRANDUOLYS

Senoji Lietuva istorijos švieson išėjo palyginti vėlai. Istoriniuose šaltiniuose gausiau žinių apie lietuvius ir Lietuvą užtinkame tik nuo XIII a. Tiesa, atsitiktinius paminėjimus randame ir ankstyvesniuose šaltiniuose, bet tai tik palaidos nuotrupos, iš kurių tikslesnio vaizdo susidaryti neįmanoma. Kodėl taip atsitiko, nesunku suprasti.

Per daug sugrūstas tekstas, atrodo, kad nėra tarpų tarp žodžių raštą vartojančiomis tautomis. Tik XIII a. pradžioje padėtis pasikeitė.

XI a. vidurio pasaulio žemėlapis.
Lietuva jame dar nepažymėta.

Šv. Brunono laiško, kuriame pirmą kartą minima Lietuva, fragmentas

Lietuvos pašonėj įsikūrė dvi kolonijinės vokiškos valstybės: viena prie Dauguvos (vad. Livonijoje), antra Prūsuoje. Abiejose raštas buvo jau kasdieniškas reiškinys. Maždaug tuo pačiu metu Lietuvos senoji valstybė dar susidūrė su savo galybės viršūnę pasiekusia Haličo-Voluinės kunigaikštyste, kurios metraštininkams tekdamę kasmet užregistruoti nemažai savo užsienio politikos faktų, susijusių su Lietuva. Livonijos, Prūsų ir Haličo-Voluinės šaltiniai mums, galima sakyti, ir atskleidžia pirmuosius mūsų istorijos lapus.

Tie patys šaltiniai mums suteikia kiek daugiau žinių ir apie pirmąją žinomą suvienytos Lietuvos valdovą, karalių Mindaugą. Kadangi jo vardas pirmasis iškyla iš nežinios miglų, tai paprastai jis vadinamas ir pirmuoju Lietuvos valstybės kūrėju.¹ Bet ir nemažinant šio didelio

¹ Apie Mindaugą yra keletas specialių studijų: J. Latkowski, Mendog król litewski, Rozpr. Akad. Umiej, t. 28, Kraków, 1892; J. Totoraitis, Die Litauer unter dem Koenig Mindowe bis z. J. 1263, Freiburg, 1905 (perdirbta lietuviškai: Mindaugas Lietuvos karalius, Marijampolė, 1932). K. A. Steponaitis, Mindaugas ir Vakarai, Kaunas 1937; J. Stakauskas, Lietuva ir Vakarų Europa XIII a., Kaunas, 1934; F. Klymenko, Die Urkunden Mindowes fuer d. livl. Orden, Altpr. Forsch. 6, 1929; K. Maleczyński, W sprawie autentyczności dokumentów Mendoga, Aten. Wil. XI, 1936. (Platesnę bibliografiją žr. Liet. enc. XVIII, 1959).

politiko bei valstybininko nuopelnų, tenka pabrėžti, kad čia labai perdedama. Lietuvos istorijos mokslas Mindaugą dabar laiko ne valstybės kūrėju, bet greičiau jos jungėju, užbaigusiu darbą visos virtinės savo pirmataku.¹ Jų vardų nežinome, bet yra gerai žinomi atskiri valstybinio gyvenimo faktai jau nuo IX a. vidurio.² Antai rusų kronikų minimi jų kunigaikščių žygiai į Lietuvą X a., be abejo, buvo daromi ne prieš palaidą lietuvių masę, bet prieš organizuotą visuomenę. Taip pat nuo XII a. gausiai minimi lietuvių žygiai į tolimus rusų kraštus nebuvo kokių palaidų miškinų, bastūnų, bet organizuotos bendruomenės.

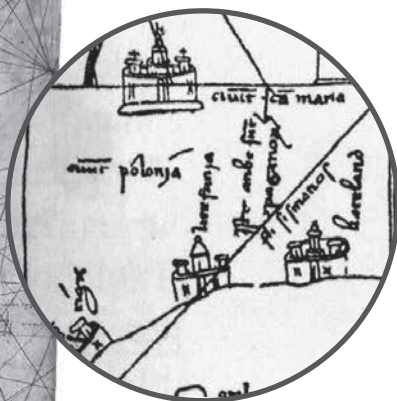
Mindaugo antspaudų
rekonstrukcija

Livonijos Henriko kronika daugiau kaip trisdešimt metų laikotarpyje (1200–1236) sumini 42 lietuvių karo žygius į kaimynų žemes. Iš jų 4 surengti į Lenkiją, 15 – į rusų žemes ir 23 – į Livoniją. Nurodoma, kad tų žygių metu lietuviai parsivarydavo daug belaisvių ir parsigabendavo grobio, ko nebūtų buvę galima padaryti be geros organizacijos. Kitos kronikos, kaip Ipatijaus ir Livonijos (eiluotoji), pastebi, kad tų karo išvykų vadai turėjo po kelis šimtus vyrų; vadinasi, buvo jau nemažos srities kunigaikščiai. Ipatijaus metraštis sumini dvidešimt lietuvių kunigaikščių, kurie 1219 m. darė sutartį su Voluinės kunigaikščio Romano našle. Iš jų išskiriami penki vyresnieji: Živibuntas, Dausprungas su savo broliu Mindaugu ir Daujotas su broliu Viligaila. Tai rodo, kad lietuviai tuo metu, kai Mindaugas pasirodo istorijoje, buvo jau gerokai susijungę bei organizuoti.

¹ H. Paszkiewicz, Jagiellonowie a Moskwa, I, Warszawa, 1933; The Origin of Russia, London, 1954.

² Pirmą paminėjimą Lietuvos ar jos dalies valstybinės organizacijos užtinkame šv. Ansgaro, Skandinavijos apaštalo, biografiijoje, kur paminimas karaliaus Olavo žygis į Pabaltijį bei apgulimas čionykštės tvirtovės – pilies Apuolės, kuri tada buvusi mums nežinomo dydžio valstybės sostinė. Liet. enciklopa. I, 1953, ji vadinama Kuršo sostine, bet kuo tai paremta.

Andželino Dulčerto jūrų
žemėlapis, sudarytas 1339 m.,
kuriame pažymėta Litefunia

Su Mindaugo vardu istorijos šaltiniuose dar iškyla keletas smulkesnių kunigaikščių, turėjusių savas valdas. Tie smulkūs politiniai vienetai, be abejo, nesusikūrė vienu metu. Kai kurie buvo iš seno. Buvo ir vyresniųjų kunigaikščių. Tai mums įsakmiai liudija šaltiniai.¹ Ar buvo prieš Mindaugą toks valdovas, kurio būtų klausę visos lietuviškos sritys, tikrai nežinome. Tačiau žinoma, kad ir Mindaugui kai kurios sritys nepriklausė, o Žemaičiai savanoriškai tvarkėsi iki pat Vytauto laikų. Bet dėl to nesakome, kad Mindaugo ar Gedimino laikais nebūtų buvę vieningos valstybės. Istorijos šaltiniai rodo Mindaugą kovojantį su kitais kunigaikščiais, bet ne dėl to, kad būtų norėjęs kitiems primesti savo valdžią, o greičiau dėl to, kaip nurodo prof. Paszkiewiczius,² kad norėjo apdrausti savo paveldimas teises, apsisaugoti nuo konkurentų brolvaikių ir galbūt centralizuoti valstybę.

Nesigilindami į šią sunkią problemą, galime vis dėlto konstatuoti, kad Mindaugas visoje savo veikloje rėmėsi sava paveldėta sritimi Aukštaičiuose. To ploto sienų mums nepaaiškina joks šaltinis. Tačiau žinome keletą sričių, turėjusių savus kunigaikščius; vadinasi, Mindaugui tiesiog nepriklausiusių. Pvz., savus kunigaikščius turėjo Žemaičiai ir Deltuvos bei Nalšėnų sritys. Mindaugo tiesioginėje valdžioje, neabejotinai, buvo pietų vakarų Aukštaičių sritis, visų senų šaltinių vadinama *Lietuva*. Galimas dalykas, kad jam taip pat priklausė bent dalis Kauno–Upytės ruožo, nusidriekusio palei Nevėžį.

Mindaugo paveldima sritis buvo minėtoji Lietuva – žemė į rytus nuo vidurinio Nemuno; maždaug tarp Nemuno ir Neries. Neries

¹ H. Łowmiański, *Studia nad początkami społeczeństwa i państwa litewskiego*, I, II, Wilno, 1931, 1932.

² H. Paszkiewicz, *Jagiellonowie a Moskwa*, I, 1933.

vidupy Lietuvos srities siena, greičiausiai, bus siekusi iki Širvintų, o gal ir toliau. Į šiaurę nuo Lietuvos buvo Deltuvos, o į rytus bei šiaurės rytus – Nalšėnų žemės.¹

Mindauginės ir vėlyvesnės valstybės branduolys buvo Lietuvos sritis. Kai kitos smulkesnės kunigaikštystės buvo panaikintos ir tapo branduolinės kunigaikštystės dalimi, jų vardai dingo. Visa sujungtoji valstybė buvo vadinama jau vienu *Lietuvos* vardu.

Iš pradžių šiuo vardu buvo vadinami maždaug Aukštaičiai arba XIV a. jau Vilniaus kunigaikštystė (Algirdo-Kęstučio laikų Vilniaus ir Trakų kunigaikštystės). XIV a. istorinių šaltinių Lietuva visada reiškia Vilniaus kunigaikštystę, t. y. Aukštaičius su prijungtomis prie jų dabartinių gudų ir ukrainiečių artimomis sritimis.²

Lietuvos valstybės išsiplėtimo laikais, kada jos sienos buvo nukeltos toli į rytus ir pietus, tos sritys šaltinių kalba paprastai vadinamos Rusia (Rus, Ros). Vardo kilmė nėra visai aiški. Vieni sprendžia buvus normaniškos kilmės, kiti – slaviškos. Seniausių šaltinių liudijimu, Rusia (Rus) buvo vartojama dvejopa prasme: politine ir religine. Pirmąją prasme reiškė senąją Kijevo kunigaikštystę, įsikūrusią prie Dniepro vidupio. Priėmus jai krikščionybę (998 m.), rusėnais imta vadinti Rytų apeigų krikščionis, net ir ne slavus, jeigu jie priklausė Kijevo metropolijai. Kijevo kunigaikštystei XIII a. sunykus, susidarė nauji politiniai junginiai ir kelios

¹ Łowmiański, II, 107–109 p.; Paszkiewicz, Jagiellonowie, 85 p.

² Seniausieji istoriniai šaltiniai, pvz., *Poviest vremennyh liet.* arba Henriko Latvio kronika žino tik Lietuvą. Nemini nei Žemaičių, nei Aukštaičių. Livonijos eiliuotoji kronika mini ir Žemaičius, tačiau geografiniame krašto aprašyme kalba tik apie Lietuvą bendrai. Dokumentuose Žemaičių bei Aukštaičių vardas iškyla gerokai vėliau, Žemaičių pirmą kartą 1257 m., o Aukštaičių – 1323 m. Gedimino sutarty su Livonijos pajėgomis. Iš kronikininkų Aukštaičių vardą pirmas pamini Dusburgas. Rusų kronikos jo visai nežino, nežino vien „Litwa“. Plg. Łowmiański, II, 69 p.

Rusios: Didžiojo Naugardo, Vladimiro-Suzdalės, Haličo-Voluinės (ukrainiečių). Pastaroji imta vadinti dar Raudonąja Rusia, o prie jos prisiglaudusios jotvingių žemės ir dalis gudų – Juodąja Rusia. Ją sudarė Gardino, Naugarduko ir Balstogės sritys.

MINDAUGO SOSTINĖS IEŠKOJIMAS

Istorinės Lietuvos valstybės branduolys bei lopšys, kaip matėme, buvo Aukštaičiai. Šioje srityje turėjo būti ir seniausia istorinė Lietuvos *sostinė*, greičiausiai iš tėvų paveldėta Mindaugo pilis. Yra žinoma daug tų senų vietovių bei pilių, tačiau kuri iš jų yra buvus sostinė, nežinome. Net nuostabu. Šaltiniai mini Mindaugą gana ilgą laiką. Apie 30 metų jis buvo sujungtos valstybės valdovas, turėjęs gana gyvų ryšių su užsieniu, vedęs didelių karų, ilgai kovojęs viduje. Bet kur jis gyveno, nemini joks šaltinis.

Mindaugo sostinės klausimas jau daug kartų spręstas, bet įtikinančio atsakymo ligi šiol niekas nėra davęs. Spėjimų yra įvairiausių, ir kiekvienas iš jų kuo nors paremtas. Paprastai ieškoma Mindaugo vainikavimo bei jo raštų arba jam priskiriamų dokumentų surašymo vietos ir Vorutos pilies, kurioje jis buvo užsidaręs nuo priešų 1250 m. Tačiau Mindaugas galėjo vainikuotis, dokumentus surašyti ir gintis ne

Aleksandro Gvanjinio graviūra, vaizduojanti Lietuvos karalių Mindaugą. Iš „Sarmatiae Europaeae descriptio“, 1578.

sostinėje. Vis dėlto bent vieną tokią vietą atsekę, galėtume ją laikyti buvus jo sostine. Deja, iš trijų ieškomų vietovių nė vienos negalime atspėti. Pradėkime nuo vainikavimo vietos.

Keli neabejotini šaltiniai liudija, kad 1253 m. Mindaugas buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi, tačiau nė vienas to meto šaltinis nesumini vainikavimo vietos. Tik XVI a. antroje pusėje kronikininkas Motiejus Strykowski, sekdamas vad. Gustino metraščiu (XVII a.), rašo, kad tai įvykę Naugarduke. Priimdami šią Strykowskio paleistą teigimą, kai kurie autoriai Naugarduką ir laiko buvus Mindaugo sostine. Ši prielaida buvo ypač populiari tarp senesnių autorių. Dabar mielai kartojama gudų ir rusų. Bet dėl jos priimtinojo yra didelių abejonių. Naugardukas nebuvo minėtame Lietuvos valstybės branduolyje. Mindaugo valdymo pradžioje ta vietovė buvo Voluinės kunigaikščių valdoma.¹ Vėliau Naugarduką ir visą tą sritį valdė Mindaugo sūnus Vaišvilkas. Jis 1254 m. Naugarduką perleido Voluinės kunigaikščio Danieliaus sūnui Romanui, o kitas sritis – jo broliui Švarnui. Jau vien tų faktų pakanka Naugarduko nelaikyti Mindaugo sostine.

Kai kurie istorikai, laikydami Strykowskio nuomonę patikima tradicija, nurodo, kad Mindaugas vainikavęsis Naugarduke, nors ta pilis ir nebuvo sostinė. Tuo buvo norima pabrėžti politinio veržlumo kryptį. Karališkas titulas, esą, skatinęs tas sritis nukariauti. Bet tai pliki samprotavimai. Patikimesnis jau būtų aiškinimas, kad Mindaugas, pasirinkdamas Naugarduką, vengęs krikščionišku savo vainiku erzinti pagoniškos Lietuvos žmones. Galima dar sutikti, kad kovodamas su Voluinės kunigaikščiais Mindaugas galėjo būti Naugarduke. Nenorėdamas dėl vainikavimo iš ten išvykti, čia pasikvietęs popiežiaus įgaliotą Kulmo vyskupą Henriką ir kitus vyskopus bei svečius. Bet ir

¹ Tai visai tiksliai pastebėjo jau J. Latkowskis.

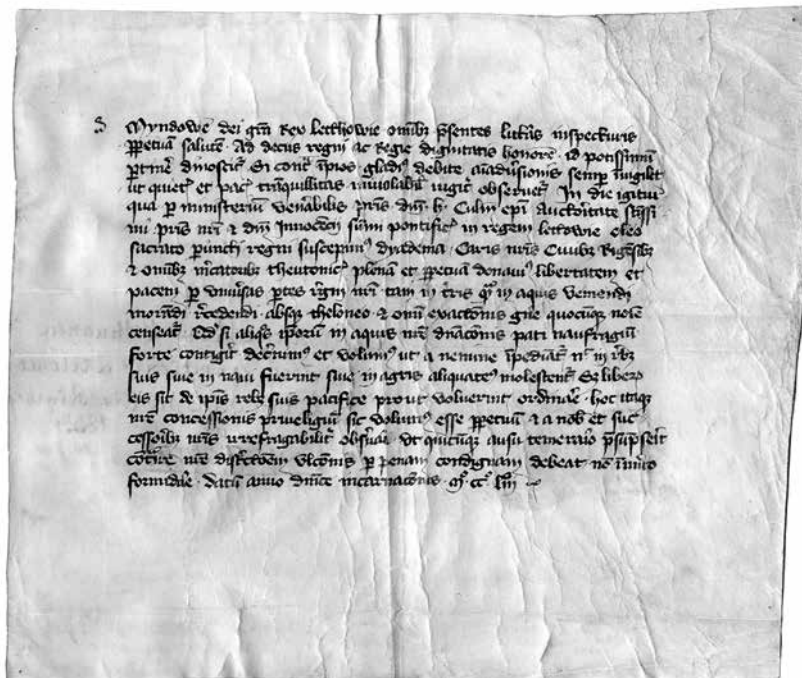
Nežinomas autorius. Karaliaus Mindaugo karūnacija. 1824.

tai bus tik paprasta prielaida. Mindaugo vainikavimo ir prieš dvejus metus įvykusio krikšto vieta nežinoma.¹ Bent krikštas, tikriausiai, ne Naugarduke bus įvykęs. Viena, neturime įrodymų, kad Mindaugas 1251 m. ten būtų buvęs; antra, Naugardukas būtų buvęs per tolima vieta livoniškiams svečiams, dalyvavusiems iškilmėse.

Mindaugo sostinės klausimui spręsti galėtume dar remtis jo dokumentų datavimo vieta, bet ir jos negalima atspėti. Mindaugo dokumentų yra žinoma iš viso 10. Ne visi autentiški.² Tačiau ir klastoto dokumento pažymėta vieta būtų reikšminga, nes amžininkai būtų tai-kęsi prie Mindaugo gyvenamosios vietos. Deja, iš tų 10 dokumentų tik 2 tepažymi vietą. Vienas yra 1253 m. liepos mėn., antras – 1260 m.

¹ Be Latkowskio, Totoraičio, Stakausko studijų, dar žr. V. Gidžiūnas, *De fratribus minoribus in Lituania (1245–1517)*, Romae, 1950. Taip pat *Archivum Franciscanum historieum*, An. XLII, 1949, ir atspaudas iš ten 1950, *Collegium S. Bonaventurae ad claras Aquas, Florentiae*. A. Prochaska, *Dwie koronacye*, *Przegl. Hist.*, I, 1905.

² Klymenko, *Die Urkunden Mindowes*, 1929. Kętrzyński, *O dokumentach Mendoga*, *Rozpr. Akad. Umiejt*, 1907.

Mindaugo privilegija Livonijos pirkliams. 1253. LVVA.

birželio vidurio. Pirmajame rašoma: „Datum in *Lettowia* in curia nostra...“, o antrajame – „Datum *Lettowie* in curia nostra“. *Lettowia* ir *Lettowie* čia turėtų reikšti *vietovę*. Bet tuose pačiuose dokumentuose Mindaugas taip pat tituluojamas „tex *Lettowiae*“. O tai jau turėtų reikšti *kraštą*. Iš to sektų išvada, kad Mindaugo valstybėje buvusi vietovė, vardu *Lietuva*. Bet tokios vietovės dokumentuose nežinome. Lieka tada sakyti, kad „*Lettowia*“ tereiškė kraštą, o vieta nusakyta bendru posakiu – „mūsų dvare“ (*in curia nostra*). Vis dėlto yra spėjimų, siekiančių lokalizuoti kur nors ir „*Lettowia*“ vietovę.

Pirmiausia Kętrzynskis iškėlė mintį, kad dokumentų „*Lettowia*“ esanti klaida; turi būti „*Lecowia*“. O tai jau galėtų reikšti Betygalos Lekavą. Šioje srityje Kętrzynskis apsistoja ties Uturiais, kurie turį būti ta pati *Voruta*. Tarp Lekavos ir Uturių, esą, išlikęs senų sutvirtinimų

pylimas. Kitas tyrinėtojas, Krzywickis, ieškodamas Mindaugo sostinės taip pat Betygalos (Lekavos) apylinkėje, sustojo ties Račiškių piliakalniu kairiajame Dubysos krante. Volteris, o pastaruoju metu ir keli lietuviai, ieškantys Mindaugo sostinės, ėmė dairytis prie Latvijos upelio, Šventosios intako, Andrioniškio valsčiuje. Čia smalsios akys nukrypo, be abejo, dėl vardų panašumo. Sėlių krašto sienas nusakančiame 1261 m. metų dokumente, tariamai Mindaugo duotame, bet greičiausiai vėliau suklastotame, Latvijos upelis vadinamas „Lettowia“ upeliu. Taip pat abejotino tikrumo 1392 m. panašiam dokumente minima ir to paties vardo pilis (*usque borchwal nomine Lettow*). Iš kitų šaltinių tokios pilies nežinome.

Lekavą tenka atmesti kaip nevykusiai sulipdytą prielaidą. Be to, toji vietovė buvo Mindaugui nepriklausiusiuose ir jam dažniausiai priešingai nusiteikusiųose Žemaičiuose. Jo sostinės ten negalėję būti. Bet Latvija yra svarstyтина, nors sunku įtikėti, kad tame pačiame dokumente „Lettowia“ vieną kartą reikštų kraštą, o kitą kartą – tik vietovę. Vis dėlto negalima ginčyti, kad tokio vardo vietovės negalėjo būti. Tai galima. Bet Mindaugo sostinės, atrodo, negalėjo būti prie Šventosios intako, Latvijos, jau vien dėl to, kad ši žemė nepriklausė branduolinei Lietuvos sričiai – Lietuvai siaurąja prasme. Tai buvo, greičiausiai, Nalšėnų ar Deltuvos srities kraštas. Sunku taip pat sutikti, kad Mindaugas tik viešėdamas (t. y. atsitiktinai sustojęs) būtų čia davęs tuos du dokumentus. Iš dokumentų datavimo Mindaugo sostinės vieta ir vardas toli gražu nepaiškėja.¹

¹ W. Kętrzyński, Najdawniejsza stolica litewska, Kwart. Hist., XXI, 1907, 604–611 p.; L. Krzywicki, W poszukiwaniu grodu Mendoga, Pzgl. Hist., VIII, 1909, 20–48 p.; E. A. Volter, Gorod Mendovga ili gdie iskat Letoviju 13 wieka, Izvestija Otdelenija Russkogo Jazyka i Slovesnosti Imper. Akad. Nauk, XIV, sąs. III, St. Petersburg, 1910, 19 W, 95–102 p.; P. Būtėnas, Mindaugo sostinės pėdsakų ieškojimas, Židinys, XXI, 1935, 207–209 p.; E. Volteris, Kur reikėtų ieškoti Mindaugo sostinės, Židinys, XXII, 1935, 513–416 p.

Skaitykite likusius
408 iš **432** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

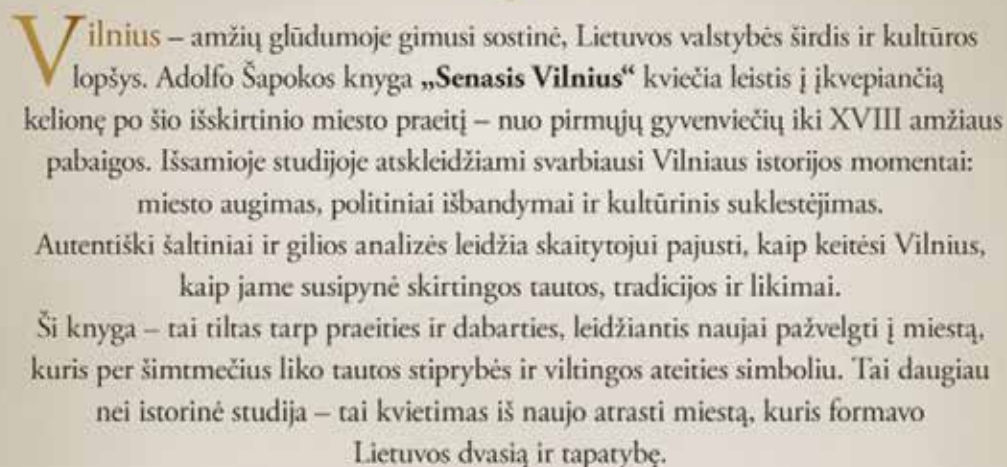

klausykla.lt

**Audio
knyga**

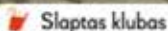
**Elektroninė
knyga**

- Vilniaus, kaip Lietuvos sostinės, istoriją nuo viduramžių iki XVIII a. pabaigos.
- Politinių, kultūrinių ir socialinių procesų analizę, atskleidžiančią miesto raidą.
- Autentiškus dokumentus, archyvinius liudijimus ir istorinių įvykių interpretacijas.
- Turtingą vaizdinę medžiagą – senovinius žemėlapius, graviūras ir piešinius.

Knyga skirta visiems, mylintiems Vilnių ir norintiems suprasti jo istorinę bei kultūrinę svarbą. Tai nepamainomas žinių ir įkvėpimo šaltinis tiek istorijos entuziastams, tiek siekiantiems pajusti Vilniaus dvasią ir išsaugoti ją ateities kartoms.

LEISKITES Į NEPAPRASTĄ KELIONĘ PO SENĄJĮ
VILNIŲ – MIESTĄ, KURIS GYVENA NE TIK ŽEMĖLAPIUOSE,
BET IR KIEKVIENO LIETUVIO ŠIRDYJE.

SKATANTIS ZMOGUS YRA GRAZUS

Journal of Interpersonal Violence 27(10)br/>© The Author(s) 2012
Reprints and permissions:
<http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>